

25.10.2024

Kaupunginlakimies

---

43 §
Valtiontukea koskeva vahingonkorvausvaatimus

HEL 2018-005934 T 03 01 00

PK 20240415

Päätös

Kaupunginlakimies päätti hylätä Nobina Oy:n väitetyn kielletyn valtiontuen aiheuttamaa vahinkoa koskevan pääomaltaan 57 733 508 euron korvausvaatimuksen.

Päätöksen perustelut

Asian tausta

Nobina Finland Oy (nykyinen Nobina Oy ja jäljempänä Nobina) ja sen ruotsalainen sisaryhtiö ovat tehneet komissiolle kantelun väitetystä kielletystä valtiontuesta 28.10.2011. Euroopan komissio antoi päätöksen C(2019) 3152 final, 28 kesäkuuta 2019 valtiontuesta SA. 33846 – (2015/C) (ex 2014/NN) (ex 2011/CP), jonka Suomi on toteuttanut Helsingin Bussiliikenne Oy:lle (jäljempänä HelB). Komissio totesi, että neljä Helsingin kaupungin myöntämistä lainoista HelB:lle ja sen edeltäjille HKL-Bussiliikenteelle ja Suomen Turistiauto Oy:lle ovat kiellettyä valtiontukea.

Euroopan unionin yleinen tuomioistuin vahvisti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen rikkomuksen 14. syyskuuta 2022 (T-603/19 ja T 597/19) ja totesi erityisesti, että HelB:lle annettuja lainoja ei ollut myönnetty markkinaehtoisesti ja siten lainat antoivat HelB:lle valikoivan taloudellisen edun, mitä sillä ei olisi ollut, jos kiellettyä valtiontukea ei olisi myönnetty.

Euroopan unionin tuomioistuin on 29.7.2024 antamallaan tuomiolla asiassa C-697/22 P kumonnut Euroopan unionin yleisen tuomioistuimen 14.9.2022 antaman tuomion (Helsingin Bussiliikenne v. komissio, T-603/19, EU:T:2022:555) ja Euroopan komission valtiontuesta antaman päätöksen (EU) 2020/1813 (tiedoksiannettu numerolla C(2019) 3152) asiassa SA.33846 (2015/C) (ex 2014/NN) (ex 2011/CP).

Nobina on esittänyt Helsingin kaupungille väitetyn kielletyn valtiontuen aiheuttamaa vahinkoa koskevan korvausvaatimuksen ensimmäisen kerran heinäkuussa 2015. Korvausvaatimus on hylätty kaupunginjohtajan päätöksellä 7.12.2015, § 143.

25.10.2024

Kaupunginlakimies

Nobinan vaatimus

Nobina vaatii 14.2.2024 saapuneella kirjelmällä ja 26.4.2024 tulleella täydennyksellä Helsingin kaupungilta vahingonkorvausta 57 733 508 euroa ja sille korkoa 2.8.2015 lukien.

Nobina perustaa vaatimuksensa siihen, että Helsingin kaupunki on myöntänyt HelB:lle kiellettyä valtiontukea, joka on vääristänyt Helsingin alueen bussiliikennemarkkinoita ja siten aiheuttanut Nobinalle vahinkoa. Lisäksi Nobina perustaa vaatimuksensa vahingonkorvauslain (412/1974) 3 luvun 2 §:ään, jonka mukaan julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutuneen vahingon.

Vaatimus perustuu aiheutuneeseen vahinkoon, joka on Nobinan käsityksen mukaan seurausta kaupungin HelB:lle myöntämästä kielletystä valtiontuesta. Nobina väittää, että se on kärsinyt vahinkoa hävittyään kilpailutuksia HelB:lle kielletyn valtiontuen johdosta. Vaatimus perustuu siihen, että HelB:lle olisi mahdollistunut sellaisten kilpailutusten voittaminen, jotka Nobina olisi voittanut, jos kaupunki ei olisi myöntänyt kiellettyä valtiontukea. Vaatimuksessa väitetään lisäksi, että ilman kiellettyä valtiontukea HelB:n edeltäjät olisi likvidoitu ja poistuneet markkinoilta vuonna 2005.

Nobina väittää, että ilman tukea se ei olisi joutunut kilpailemaan HelB:n kanssa ja olisi voittanut HSL:n tai sen edeltäjien järjestämät vaatimuksessa eritellyt 22 kilpailutusta vuosina 2005-2022, jotka HelB voitti ja joissa Nobina tuli toiseksi.

Nobina vetoaa vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:ään, jonka mukaan julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan julkista valtaa käytettäessä virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutuneen vahingon, milloin toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu. Nobinan mukaan on ilmeistä, että kaupungin toiminnassa ei ole noudatettu sille kohtuudella asetettavia vaatimuksia ja kaupunki on siten vahingonkorvausvelvollinen HelB:n kilpailijoille aiheutuneesta vahingosta.

Nobina perustelee vaatimustaan myös Euroopan unionin tuomioistuimen (EUT) oikeuskäytännöllä todeten, että jäsenvaltio on vastuussa vahingosta, kun rikotun unionin oikeussäännön tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille, kun tämän oikeussäännön rikkominen on riittävän ilmeinen ja kun tämä rikkominen on välittömässä syy-yhteydessä kyseisille yksityisille aiheutuneeseen vahinkoon.

25.10.2024

Kaupunginlakimies

Nobina on 26.4.2024 toimittanut kirjelmän, jossa vahingon määrän osalta on kuvattu sitä, miten vahingon aiheutuminen jaksottuu suhteessa vanhentumisväitteisiin. Nobina toteaa, että mikäli vaatimukset olisivat osittain vanhentuneet ajalta ennen 2.7.2012, vahingon määrä olisi kuitenkin pääomaltaan 44 401 424 euroa. Lisäksi Nobina katsoo, että mikäli asiassa voitaisiin näyttää, ettei markkinoiden vääristymistä ole ollut 14.12.2015 jälkeen, Nobinan kärsimä vahinko on pääomaltaan 8 620 755 euroa. Molemmissa tapauksissa Nobina vaatii laillisen koron vahingon määrälle.

Vaatimuksen mukaan Nobinalle aiheutunut vahinko vastaa määrältään sopimusten menetettyä tuottoa. Nobina arvioi vaatimuksessaan, että sen tuotto olisi ollut 5 % kunkin hankintasopimuksen arvosta huomioiden sopimusten optiokaudet. Nobina ei ole sisällyttänyt laskelmaan muita sille aiheutuneita kielletyn valtioneuvon mahdollisia negatiivisia vaikutuksia, ja varaa mahdollisuuden täydentää laskelmaa mahdollisessa oikeudenkäynnissä.

Vahingonkorvausvaatimuksen arviointi

Vahingon syntyminen ja syy-yhteys

Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan periaate, jonka mukaan jäsenvaltio on vastuussa sen syyksi luettavalla unionin oikeuden rikkomisella yksityisille aiheutuneesta vahingosta, on erottamaton osa perussopimuksilla luotua järjestelmää. Francovich (yhdistetyt asiat C-6/90 ja C-9/90) ja Brasserie du Pêcheur (yhdistetyt asiat C-46/93 ja C-48/93) tuomioihin pohjautuvan oikeuskäytännön perusteella vahinkoa kärsineillä yksityisillä on oikeus korvaukseen silloin, kun kolme edellytystä täyttyy, eli kun rikotun unionin oikeussäännön tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille, kun tämän oikeussäännön rikkominen on riittävän ilmeinen ja kun tämä rikkominen on välittömässä syy-yhteydessä kyseisille yksityisille aiheutuneeseen vahinkoon (C-501/18 BT, kohta 113 oikeuskäytäntöviittauksineen; komission tiedonanto valtioneuvon sääntöjen soveltamisesta kansallisissa tuomioistuimissa, EUVL 2021/C305/01, kohta 89).

Vahingonkorvausta vaativan on näytettävä ne seikat, joihin hänen vaatimuksensa perustuu. Edellä mainitut oikeuskäytännön edellyttämät vaatimukset eivät asiassa täyty, sillä asiassa on vähintäänkin jäänyt näyttämättä, että kaupungin toiminnan ja Nobinalle aiheutuneen väitetyn vahingon välillä olisi välitön syy-yhteys. Se, että on ollut voimassa komission edellä mainittu päätös kielletystä valtioneuvon tuesta ei tarkoita, että Nobinalle olisi syntynyt vahinkoa tai että Nobinan väitetyllä vahingolla olisi välitön syy-yhteys kaupungin toimintaan. Asiassa ei ole käytet-

25.10.2024

Kaupunginlakimies

---

tävissä lainvoimaista ratkaisua siitä, että väitetty kielletty valtiontuki olisi vääristänyt markkinoita. Tämän vuoksi väite markkinoiden vääristymisestä kuuluu vaatimuksen esittäjän näytettäväksi. Nobinan vaatimuksessa ei ole esitetty näyttöä väitteen tueksi.

Nobina on väittänyt, että mikäli HelB ei olisi saanut hyväkseen kaupungilta rahoitustoimenpiteitä ja olisi tästä syystä poistunut markkinoilta esimerkiksi konkurssiin asettamisen seurauksena, Nobina olisi automaattisesti voittanut ne vaatimuksessa yksilöimänsä kilpailutukset, joissa se on jäänyt toiseksi.

Nobina ei ole esittänyt näyttöä siitä, milloin HelB olisi poistunut markkinoilta tai miten markkinaosuus olisi sen jälkeen jakautunut. Nobina ei ole ottanut huomioon sitä, että mahdollisen HelB:n likvidaation yhteydessä sen liiketoiminta olisi voitu myydä. Joka tapauksessa HelB:ltä mahdollisesti jäänyt markkinaosuus olisi todennäköisesti jakautunut uudelleen markkinoilla olevien kesken. Lisäksi huomioiden vaatimuksessa kuvatun 17 vuoden ajanjakson, markkinoille olisi voinut tänä aikana tulla kokonaan uusia toimijoita. Kaupunki pitää selvänä, että HelB:n mahdollisen markkinoilta poistumisen seurauksena markkinoilla tapahtuneet muutokset olisivat väistämättä vaikuttaneet tapahtumainkuluun kilpailutuksissa.

Nobina ei ole vaatimuksissaan myöskään näyttänyt, että siinäkin tapauksessa, että se olisi voittanut osan yksilöimistään kilpailutuksista, se olisi silti pystynyt osallistumaan kaikkiin myöhempiinkin vaatimuksessa yksilöityihin kilpailutuksiin ja voittamaan ne.

Lisäksi kaupunki katsoo, ettei ole näytetty, että se olisi vastuussa vahingosta vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:n tarkoittamalla tavalla.

Vahingon määrä

Asianosaisen on OK 17 luvun 2 §:n mukaan näytettävä ne seikat, joihin vaatimus perustuu. Väitetyn vahingon määrästä ei ole esitetty sellaista taloudellista selvitystä ja näyttöä, jonka perusteella asiaa voisi arvioida. Nobina ei ole näyttänyt, että se olisi saanut 5 %:n tuoton sopimuksesta. Vahingon määrä on näin ollen kokonaan toteen näyttämätön.

Vaatimusten osittainen vanhentuminen

Kaupunki katsoo, että vahingonkorvaussaataava on lisäksi vanhentunut siltä osin, kun korvattavaksi vaaditaan vahinkoja, jotka ovat aiheutuneet ennen 2.7.2012.

25.10.2024

Kaupunginlakimies

Nobina Sverige AB ja Nobina Finland Oy ovat tehneet komissiolle kantelun väitetystä kielletystä valtioneudesta 28.10.2011. Kantelussa on yksityiskohtaisesti kuvattu Nobina-yhtiöiden tietoja niistä kaupungin toimista, joiden on väitetty sisältävän kiellettyä valtioneutua sekä Nobina-yhtiöiden käsitystä niiden valtioneutuarvioinnista samoin kuin vaikutuksesta markkinoihin. Yhtiöillä on siten tuolloin ollut käytettävissään tieto niistä tosiseikoista, joihin vahingon aiheutuminen perustuu.

Tiedot yhtiöille aiheutuneesta väitetystä varallisuusvahingosta yhtiöillä on puolestaan ollut silloin, kun ne ovat saaneet tiedoksi kunkin menetettyyn sopimukseen perustuvan hankintapäätöksen.

Näin ollen yhtiöiden olisi tullut katkaista vanhentuminen ennen 28.10.2011 syntyneistä vahingoista viimeistään 28.10.2014. Yhtiöt ovat kuitenkin toimittaneet kaupungille ensimmäisen vahingonkorvausvaatimuksen 2.7.2015, jolloin nämä saatavat ovat kaupungin käsityksen mukaan jo vanhentuneet.

Edellä mainituin perustein esitetty vaatimus on hylättävä.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 12 luvun 5 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunginhallitus yksittäistapauksessa toisin päättää tai ellei kaupunginlakimies ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle, kaupunginlakimies päättää vahingonkorvauksesta silloin, kun kaupunki on korvausvelvollinen, kun asiaa ei ole kohdistettavissa tietylle toimialalle taikka kun vahingon korvaaminen katsotaan kohtuulliseksi.

Lisätiedot

Timo Raatikainen, kaupunginasiainjohtaja, puhelin: 09 310 36865
timo.raatikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vahingonkorvausvaatimus 14.2.2024
- 2 Vahingonkorvausvaatimuksen täydennys 28.3.2024

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Vaatimuksen esittäjä

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

25.10.2024

Kaupunginlakimies

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 43 §.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

25.10.2024

Kaupunginlakimies

Suojattu sähköposti: <https://securemail.hel.fi/>

Käytäthän aina suojattua sähköpostia, kun lähetät henkilökohtaisia tietoja.

Muistathan asiointiin yhteydessä mainita kirjaamisnumeron (esim. HEL 2021-000123), mikäli asiasi on jo vireillä Helsingin kaupungissa.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: 09 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

25.10.2024

Kaupunginlakimies

Jenni Rope
kaupunginlakimies

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 25.10.2024.